

Samferdselsdepartementet

Høringssvaret er sendt inn elektronisk i
regjeringens digitale løsning for høringsuttalelser

Vår referanse: 25/03685-1

Arkivkode:

Saksbehandler: Heidi Therese Hansen

Deres referanse:

Dato: 17.12.2025

Høringssvar fra KS - forslag til ny postlov

KS takker for muligheten til å komme med innspill til Samferdselsdepartementets høring om forslag til ny postlov.

Vi ser det som avgjørende at endringer i lovgivningen tilpasses både digitaliseringens utvikling og samfunnets endrede behov, slik at posttjenestene også fremover ivaretar innbyggernes, kommunenes og samfunnets interesser – særlig med tanke på sikkerhet og beredskap.

KS' anbefalinger til Regjeringen og Stortinget

1. Behold dagens postlov, men tilpass leveringsplikten til én dag i uken kombinert med frivillige hentepunkter.
2. Innfør «På dørterskelen» som et nasjonalt forsøksprosjekt med evaluering etter tre år.
3. Definer «På dørterskelen» som en integrert del av posttjenesten, finansiert av Samferdselsdepartementet.
4. Utred i den 3-årige utprøvningsperioden konsekvenser for kommuner, fylkeskommuner og lokalsamfunn av en så vidt omfattende nedskalering av posttjenestene som foreslått i ny postlov, med særlig vekt på potensielle konsekvenser for beredskapen. Utredningen bør gjennomføres i samarbeid med KS.

Bakteppet for anbefalingene er at de beredskapsmessige konsekvensene av en så vidt omfattende nedskalering av posttilbudet som foreslått i ny postlov, etter KS vurdering ikke har blitt tilstrekkelig belyst i Postutvalgets arbeid. Heller ikke øvrige konsekvenser for kommuner og lokalsamfunn av det som vil være en irreversibel nedbygging av den landsdekkende infrastrukturen Postens distribusjonsnett utgjør.

KS anbefalinger vil kunne gi reformeffekt for omstilling av posten allerede fra 2027, samtidig som det gir tid til å utrede beredskapsroller og dokumentere de positive effektene av dørterskeltjenesten på nasjonalt nivå før kritisk kapasitet avvikles.

KS mener øvrige endringer i lovforslaget – som utvidet virkeområde, maktoverføring til reguleringsmyndigheter og markedsregulering – har store konsekvenser som ikke er tilstrekkelig belyst. Slike endringer bør vurderes separat etter grundige utredninger.

KS' vurdering av forslaget til ny postlov

Beredskap er svakt utredet og forslaget har irreversible konsekvenser

KS er opptatt av at det i forslaget til ny postlov foreslås en irreversibel nedbygging av Postens landsdekkende infrastruktur, uten at konsekvensene for kommunene og beredskapsevnen landet rundt er tilstrekkelig utredet. Dette er en alvorlig mangel.

Postens rolle i krise og krig

Postens distribusjonsnett er en kritisk ressurs i normalsituasjoner og kan være avgjørende i kritesituasjoner for informasjonsformidling, statusoppfølging av innbyggere, distribusjon av varer og medisiner, og kontanthåndtering. Erfaringer fra andre land viser at slik infrastruktur kan være avgjørende i ekstraordinære situasjoner.

Mangelfull konsekvensutredning

Samferdselsdepartementet har gjennomført en kartlegging gjennom «dialog med alle departementene» av hvilken betydning dagens posttjenester har for deres overordnede ansvar innenfor nasjonal sikkerhet og beredskap. Denne kartleggingen har skjedd uten involvering av KS og kommuner/fylkeskommuner som selvstendige forvaltningsnivå og lovpålagte oppgaver. Vår vurdering er at kartleggingen av departementenes vurdering ikke utgjør en seriøs konsekvensvurdering av en irreversibel nedbygging av Postens infrastruktur. Konsekvensene for kommunene berøres ikke. KS mener at sikkerhets- og beredskapsverdien av Postens distribusjonsnett må utredes før det eventuelt vurderes å gjøre endringer i Postens infrastruktur. KS mener videre at eventuelle øvrige konsekvenser for kommuner og lokalsamfunn av de foreslåtte endringene også må vurderes nærmere før en eventuell effektuering.

Demografi; «På dørterskelen» er testet, gir verdi og kan skaleres

Posten må opprettholde kapasitet i fredstid dersom de skal kunne løse beredskapsoppgaver i krise og krig. Dette er blant annet mulig ved å etablere tjenesten «På dørterskelen», som KS og Posten Bring AS har utviklet og pilotert sammen. Tjenesten innebærer at postbudene ukentlig leverer post og et informasjonsskriv fra stat og kommune til alle innbyggere over 75 år. Oslo Economics har vurdert tjenesten som samfunnsøkonomisk lønnsom, særlig fordi den avlaster utfordringer knyttet til en aldrende befolkning. Evalueringer fra Rambøll Management Consulting viser at tjenesten møter et reelt behov og gir gode resultater for både innbyggere og kommuner. Samtidig gir tjenesten et ressursomfang og en fleksibilitet (i form av årsverk og kjøretøy) som gjør postens infrastruktur til en reell nasjonal beredskapskapasitet.

«På dørterskelen»: Samfunnsnyttig beredskap og trygghet – uten ekstra kostnader

Det er også viktig at dersom «På dørterskelen» innføres som en del av den planlagte omstillingen av Posten, kan den realiseres uten økte kostnader for staten. Beredskapskapasiteten blir da noe myndighetene får «med på kjøpet», samtidig som Posten får trent på beredskapsrollen i fredstid. Tjenesten fungerer som en brobygger mellom offentlige aktører og innbyggerne, hvor fysisk informasjon effektivt kan distribueres til alle eller utvalgte målgrupper. Den ukentlige tilstedeværelsen bidrar til å bygge relasjon, tillit og trygghet hos innbyggerne, samtidig som den mobiliserer til frivillig arbeid.

«På dørterskelen» er en posttjeneste

«På dørterskelen» innebærer levering av brev, pakker og informasjon på døren til eldre over 75 år. Dette er svært likt det som tidligere ble kalt landpostbud. Det at det i tillegg er med et informasjonsskriv fra stat, kommune og frivillige aktører, skaper tilleggsverdier til posttjenesten, men er i sin reneste form kun et brev fra det offentlige. Samferdselsdepartementet konkluderer med at «På dørterskelen» ikke er en del av posttjenesten, nettopp på grunn av tilleggsverdiene tjenesten skaper, noe KS er uenig i. På dørterskelen er å betrakte som en integrert del av en ordinær posttjeneste.

KS' hovedstyre støtter en nasjonal innføring av tjenesten

KS' hovedstyre støtter en nasjonal innføring av tjenesten, forutsatt statlig finansiering, uendret kommuneramme og frivillig deltakelse for kommunene. «På dørterskelen» er ifølge evalueringen en samfunnsøkonomisk lønnsom tjeneste som innebærer et nødvendig minimumsnivå av kapasitet hos Posten. I utprøvningsfasen demonstrerer tjenesten i dag nytte for politi og sikkerhetsmyndigheter, for kommunens forebyggende arbeid med en aldrende befolkning, og som kommunikasjonskanal til den ikke-digitale delen av befolkningen.

Svakt om avbøtende tiltak

Den foreslåtte tilskuddsordningen kan ikke erstatte landsdekkende etablering av «På dørterskelen». 60 millioner kroner utgjør kun om lag 168.000 kroner per kommune. Av erfaring vet vi at slike tilskuddsordninger krever mye arbeid lokalt – med usikkert utbytte, og tilsvarende administrasjon sentralt. For den enkelte kommune vil det i tillegg være stor usikkerhet om dette er varige midler. I dagens pressede økonomiske situasjon vil sikkert mange søke om midler, men det er vanskelig å se hvordan denne tilskuddsordningen kan utgjøre en reell forskjell for kommunene.

Urealistiske forestillinger om kommersielle alternativer

KS er videre bekymret for at antydnet alternativ med en fragmentert, kommersiell tjenestemodell med mange aktører vil føre til ulikhet, økt ressursbruk og svekket nasjonal dekning – særlig i distriktene. I realiteten vil en slik fordyrende tilnærming ikke la seg finansiere, være utenfor offentlig kontroll i krisetid, og ikke kunne bli landsdekkende siden det mange steder i landet ikke vil være kommersielt grunnlag for en slik fysisk tjeneste.

Postens unike infrastruktur og høye tillit gjør selskapet best egnet til å levere slike tjenester effektivt og likeverdig. Lokal tilpasning via «På dørterskelen» styrker lokaldemokratiet, og en statlig finansiert modell gir større mulighet for likeverdighet enn en kommersiell modell. I tillegg ville spredte kommersielle aktører ikke kunne gi nytte i sikkerhet og beredskap i krise og krig. Her er poenget en statseid, landsdekkende infrastruktur.

Avsluttende kommentar

Nedbygging av fysiske kontaktpunkter mellom offentlige tjenester og innbyggere har pågått over tid. Postens nett og ansatte med lokal kunnskap og høy tillit representerer en unik ressurs for å nå ut til alle, også ikke-digitale innbyggere. Dersom infrastrukturen avvikles, er det lite sannsynlig at den kan reetableres, og samfunnet mister en viktig ressurs i både ordinære og ekstraordinære situasjoner.

Det er også stor risiko for at en betydelig andel av de ansatte som evt. blir overflødige i en nedbygging av posttjenestene som foreslått i ny postlov, ikke så lett vil finne alternativ sysselsetting.

KS anbefaler at ny postlov legger til rette for fortsatt statlig finansiering av tjenester som «På dørterskelen», grundige konsekvensutredninger og vurdering av beredskapsverdien før endringer iverksettes.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur